לו א מיי פרק ו' מהלכות מעה"ק הלכה כ: לח ב מיי פ"ב מהלכות בית הבחירה הלכה י: לש ג מיי שם הלכה ה: בו ד מיי שם הלכה טו:

תורה אור השלם

1. לבנימן אמר ידיד יהוה

יִשְׁכּן לְבָּעֵּח עָלָיו חַפַּף עָלָיו כָּל הַיּוֹם ובֵין כְּתַבְּיו שְׁבַן: דברים לג, יב

מוסף רש"י

חופף. כאדם המתחכך מחמת שאינו משיג תאומו (יומא יב.). אדם המלטער חופף ומתחכך בבגדיו,

הראש, מול ערפה למטה לפד

האגפים, מול הרואה את העורף: האגפים, מול הרואה את העורף: ומבדיל. בשני סימנין כדיליף

נהכל שוחטין (לקמן סד:): נמצא פורח כו'. ומגיע לראש המונח

(לקמן סב:): מפולמות. לשון

ליחלות (חגיגה יב.):

לעזי רש"י

אנשטר"א אישטר"א. מוקד,

ב. ב. פולמי"ר פלומי"ר. לכסות,

דפרוטי"ר דגרנטו"ר דיפרוטי"ר דיגרטי"ר. לשפשף לחטט.

למשוח בעופרת.

נד.

 לומוס לו.], כל לקמן סד:,
 מדוח פ"ג מ"ל, ד) שם מדות פ"ג מ"ל, ד) שם נמוחת לו:], כל לקמן סב:,
 חגיגה יב., ז) שייך למתני לקמן דף סד: ועיין בשנויי נוסי אות א ואות י.

שינויי נוסחאות

אן כש"מ וכ"ט נוסף נטל את נהקיף בית מליקתו הראש והקיף בית מליקתו למזבח. וככמה"י ל"מ נוס" זה, ולסטר שהוסיפוהו עפ"י רש"י:
בן מדבחא מקום קרנות (שפב"י, מ"ו ולין ורוות (שפב"י, ולין ולין למלים ליים וקין ורוב), נכ"ד ויולנא ליום ליים שהוסיפור שבית שונה מיים והין וורב). בנ"ח וויולנא ליום ליים ליים וליים וויום ביים וליים (כתה"י): יב] אמר (*ש"מ): יגן ל"ל המזבח (כתה"י וד"ו): וש"m: כמ] וכ"ה נכי"מ וק' ור' רטעונה יסוד הא חשבינן ליה לענין קדושת מזבח ומשני וכר (גליוו): לז] ל"ל לחות כמו דגים

הגהות הב"ח

(מ) גם' נמנה פורה על אמה יסוד ועל אמה סובב: (ב) שם יסוד ועד אמה קוכב: (כ) שם ומביא מלבן. נ"ב ועיון בסוכה דף מה ע"א: (ג) רש"י ד"ה חחור ומביא כו' ומושיבו וכו' יסוד הס"ד ומיבות בולט אמה זה סוכב

אימר כך וכו'. ואיכא למימר למעלה מג׳ דלאו קרקע הוא עשוי כמין בליטה קטנה כנגד אותה הקרן לקבל בה דם עולת העוף שלא יפול לארץ בש"מ מקום דמים. והוא טעות וקיר מזבח מיקרי אבל יסוד לא נש"מ מקום דמים. והוח טעות כי אינו בשמכ"ין: ג] בכתה"י וד"ו וכנגד. ולפנינו ע"פ בה"ז וע"ש: ד] מיבת מקום נמחק (ש"מ ובתה"י): ה] נ"ל שהוא לי מיקרי להכשיר הקרן למתן דמים הצריכין לינתן כנגד היסוד שחין יסוד אלא המיוסד בארץ: רב אמר בבנין. אמות וב׳ טפחים וגובהו ה׳ בקרן דרומית מערבית בנו היסוד כו' וזהו סוכב, וחוזר ומביא כרי וזהו סובב, וחוזר ומביא מלבן של כ"ח אמות ודי טפחים על כ"ח אמות ודי טפחים וגובהו ג' כו' (גליון. וכ"ה בש"ם), וע' לקוטי הלכות אמה באורך הדרום וחדלו להם כל הדרום וכל המזרח עד אמה סמוך לקרן לפונית מזרחית כדאמרן (לקמן) בובח תודה מש"כ בוה: ו] כר׳ אוכל במזרח אמה ובדרום אמה: לוי אומר יבו בדמים. יסוד היה על פני כל המזרח יו אבל לא נותנין דמים בחלקו של יהודה: יסבני מדבחא. בניינא גופיה משמע: ייו אוכל. תופק: במורח אמה אחת. ובמקלוע לפונית מזרחית משוך ללד מזרח אמה ולא יותר כמו שליירתי למעלה קשיא יגן 2"ל המזבה (בתה" ודי):
ידן כלן נוסף דינור מקום
המקודש לדמים. פי היסוד
המקודש לדמים. פי היסוד
היה בכל המזבה אך הדמים
אין ניתנין רק בחלקו של
בנימין. הס"ד (ש"ח וב"ש):
מון דהתם (ב""): מון 2"ל רבעיו ללוי דהא שו בניינא משמע: על שלשים ושתים. קשיא לרב דמשמע ריבוע היה: מן הלד. לאו בארבעת רבעין יי קחשיב אלא מלד לפון היה מון דהתם (כי"): מזן ל"ל רבעיו (*ש"מ): יזן ל"ב ומצד מערב ל"ב אבל (כתה" וש"מ): יחן ל"ל לקמן (ש"מ): ימן ל"ל ופריך והא (ש"מ): כן ל"ל יסוד (*ש"מ): ל"ב יו אבל מזרח ודרום לא היה אלא ל"א על ל"א דקרן דרומית מזרחית חסרה לה אמה לדרום ואמה למזרח: בא] ס"ל וקשיא לרב דאמר בבנין כלומר שברוח דרומית וברוח מזרח לא היה שם יסוד נמצא פורח על אמה יסוד ועל אמה סובב. ולקמן יהו הוא בפרק קדשי בנוי והכא משמע שהיה שם יסוד בנוי. והס"ד ומה"ד אימא קדשים (דף סב:) דרמינן מתניתין אהדדי דתנן חדא כבש היה (ש"מ וב"ש): כב] ל"ל והא כבש לדרומו של מזבח אורך ל"ב [מדות פ"ג מ"ג] והמזבח ל"ב אורך הרי אורך (ש"ח וב"ש): כבן ("ע" היא כבש (כתה"י): כבן 2"ל היא כבש שכנגד הבליטה ("ש"ח): ברן מינס בה נמסק (ש"מ ובתה"י): כהן 5"ל אבר ניתוך ("ש"ח): כון 5"ל אבר ניתוך ("ש"ח): כון 5"ל אבר ניתוך "אבנים ("ש"ח): כון 5"ל אבר ניתוך "אבנים ("ש"ח): כון 5"ל אבר ביתוך "אבנים ("ש"ח): כון 5"ל אבר ביתוך "אבנים ("ש"ח): כון אמצוף בוונרתף המזבח והכבש ס"ד וכי מני להו אהדדי תנן הכבש והמזבח ס"ב ושם פ״ה מ״בן שוהא שימין וארבע הוי תפסין בקרקע העזרה והתם לגבי תפיסת הקרקע קא מני להו ומשנינן נמצא שראש הכבש פורח ועולה על שתי אמות של כניסת היסוד וסובב ונמלא שתי אמות (ש"ח): כזן מ"ל האבנים (ש"ח): כה] נמצאת כניסתו אמה והיסוד בולט אמה זו סביב. הס"ל וומ"ל וחוזר ומביא כו' (כי"י, וכע"ז בכי"פ העליונות נבלעות בל"ב של מזבח. מדקתני פורח על אמה של יסוד מכלל דאיכא כניסת היסוד כו לדרום קשיא כאו לרב דאמר דאוכל במזרח אמה אחת ובדרום אמה אחת דקתני ותו לא בבנין קאמר והכבש בבו בדרום הוא ויש תחתיו כניסת יסוד ים וו). בשן דכ סכפי מדת קתני נ': ל] הדם ליסוד מדלא קתני כו' כל"ל (שמכ"י). נ"ל הדם וקרי ליה יסוד (צ"ק): לא] דלא הויא אארבע קרנות כחטאת משום המובח: אימא כנגד אמה יסוד. כנגד מקום שהכניסה ראויה להיות ולא שהיתה שם ומיהו שתי אמות נבלעות לתוך ל"ב של מזבח שהיה נכנס לתוך הפנימי בו שכנגד בליטה שהיסוד התחיל יסוד לענין דמים (ב"ש וחשבינן ליה יסוד לענין דמים (ב"ש וחער ועי מ"ל: לב] העוף ועולת העוף אין דמו בכלי ועוד דלא היה בו שירים כיון דבעי מיצוי ועוד דבמתני" (ש"ש): לג] מ"ל בה בין לאכול בה בדרום אמה אחת: מלבן. הוא דפום מרובע עשוי מארבע קרשים וכל אחת ארוכה ל"ב כעין אנשטר"א שעושין לכירים ורוחב הקרש אמה והוא גובהו של מלבן ממלאו בח אבנים וסיד וזפת וקוניא עד שמשווהו לגובה המלבן: מפולמות. היינו דוקא בבהמה דכתיב בקרא (ש"מ): לד] נ"ל דכיון (ב"ש): לה] נ"ל אם כן חול הוא לחות: קוניה. ניתוך כו אבר כעין שעושין ללפוי כלי חרם שקורין פולמי"ר: וממחה. אישפרידיי"ר בלע"ז. ושופך בתוך המלבן על אבנים בו ונדבקים יחד על ידי אלו וזה היסוד הראשון ששנינו בו עלה (ש"מ. ולפנינו ע"פ בה"ז): לו] דמתניתא לרב דתניא כל"ל אמה: וחוור ומביא כו'. ומושיבו על זה וממלאו נמלאת כחו כניסת אמה זה (ג) יסוד בולט אמה זה סובב: וחוור ומביא כו'. וזהו סובב

חופף. כמו נזיר חופף ומפספס (שבת דף נ:) דפרוטי"ר דגרנטו"ר בלע"ז כאדם המחשב ודואג: ומבדיל. בשתי סימנין ולא כחטאת שהיא בסימן אחד ולקמן יליף לה בפרק קדשי קדשים (דף סה.): וממלה מדמה א. "(ומקיף מחבר כמו אין מקיפין שמי חביות (בילה דף לב:)) דוחק בית מליקתו לקיר

על זה היה כהן מהלך כדמפרש ואזיל שהמלבן השלישי שהושיבו על

והוא מתמלה ע"י דוחקו בקיר.

ולקמן [סד:] אמרינן שעל קרן מזרחית

דרומית היא נעשית ואי אין לה

יסוד נמצא כשהוא מולקה באויר היא

נמלקת והדם נופל לארץ לאיבוד וא"ת

נופל או על הסובב שהרי למעלה

היא נעשית הא קתני התם עשאה

למטה מרגליו אפי׳ אמה אחת כשרה

דלא קפיד אלא אלמעלה מן החוט:

באוירא בעלמא קעביד. בתמיה:

תופף עליו כל היום "לפיכך זכה בנימין" הצדיק ונעשה אושפיזכן להקב"ה שנאמר ובין כתפיו שכן מיתיבי יעולת העוף יכיצד היתה נעשית היה מולק את ראשה ממול עורפה ומבדיל וממצה דמה על קיר המזבחא ואי אמרת לא היה לה יסוד באוירא בעלמא הוא דקא עביד אמר רב נחמן בר יצחק אימר כָך התנו אַוירא דבנימין קרקע דיהודה מאי לא הוה לה יסוד רב אמר בבנין לוי אמר בדמים רב מתרגם באחסנתיה יתבני מדבחאם לוי מתרגם באחסנתיה יתבני מקדשא מקום מקודש לדמים תא שמע מיהיסוד היה מהלך על פני כל הצפון ועל פני כל המערב אוכל בדרום אמה אחת ובמזרח אמה אחת מאי אוכל נמי בדמים תא שמע סגהמזבח היה שלשים ושתים על שלשים ושתים הכא ה במאי עסקינן מן הצד ת"ש סנמצא פורח אמה על יסוד ואמה על סובב אימא כנגד אמה יסוד ועל 🏻 אמה סובב: תא שמע דתני לוי כיצד בונין את המזבח ימביאין מלבן שהוא שלשים ושתים על שלשים ושתים וגובהו אמה ומביא חלוקי יאבנים מפולמות בין גדולות בין קטנות ומביא סיד וקוניא וזפת וממחה ושופך וזה הוא מקום יסוד וחוזר ומביא מלבן שהוא יו שלשים אמה על שלשים אמה וגובהו חמש אמות ומביא חלוקי אבנים כו' וחוזר ומביא 🌣 מלבן שהוא כ"ח על כ"ח אמות וגובהו ג' אמות ומביא חלוקי כו' והוא מקום המערכה וחוזר ומביא מלבן שהוא אמה על אמה זו ומביא חלוקי אבנים מפולמות בין גדולות בין קשנות חומביא זפת וקוניא וממחה ושופך

וזהו קרן וכן לכל קרן וקרן וכי תימא

ואפילו אמה אחת כשרה דלא קפיד אלא למעלה מן החוט כך פירש בקונטרס ונראה שלא היה כתוב בהך ברייתא שירי הדם היה שופך ליסוד מדלא מדקדק בקונטרס אלא מהא שהדם הולך לאיבוד וקשה דאם כן הוה ליה לאקשויי ממתני׳ דקדשי קדשי׳ (שם סד:) דתנן בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק ראשה כו' וברוב ספרים גורסין כאן שירי הדם היה שופך ליסוד כמו ומפרש ה"ר חיים דודחי גרסי׳ ליה ומכח זה פריך דעל כרחין לאותו קרן שמולק שם היה שופך שירי הדם ל קרי לה יסוד מדלא קתני שהיה הולך לקרן דרומית מערבית שהיה בו יסוד לשפוך שירים ועוד ללקמן פ' קדשי קדשים (גם זה שם.) מפרש שעושה אותה באותו קרן לפי שהוא קרוב לבית הדשן ויכול לזרוק משם מוראה ונולה ואם היה זקוק לילך לקרן אחר לשפוך שירים מה היה מרויח כיון שהיה לריך לחזור וחין לומר דלאחר זריקת מוראה ונוצה היה הולך לשפוך שירים דאם היה מאחר כל כך היה דם כלה אלא על כרחין במקומו היה שופך ליסוד ולכך פריך ואי אמרת לא היה לה יסוד באוירא בעלמא קעביד ומשני אימר כן התנו אוירא דבנימין ועשו כמין בליטה ועל אותה בליטה היה שופך שירים ומיהו קשה דאי חשיב יסוד לענין שאר דמים נמי יחשב יסוד וי"ל דלה חשיב יסוד אלא לענין דמים הניתנין למעלה מחוט הסיקרא אבל לענין דמים הניתנין למטה אי מכשרת ליה לההוא קרן זימנין דאתי למיתב תחת אותה בליטה ונמצא נותן תחת היסוד אבל דמים

העליונים לעולם הם למעלה מן

הא קתני התם עשאה למטה מרגליו

ואי אמרת לא היה לו יסוד באוירא בעלמא קעביד. נתמיה

דלקמן (דף סד:) אמרי' שעל קרן מזרחית דרומית היא נעשית

ואי אין לה יסוד נמלא כשהוא מולקה באויר היא נמלקת והדם נופל לארץ לאיבוד ואם תאמר נופל הוא על הסובב שהרי למעלה היא נעשית

הבליטה ומיהו קשה דאם כן היכי ממעט הכא עולה דלא לאו הוה ארבע קרנות בחטאת משום דטעונה יסוד לענין דמים העליונים ונראה לרבינו תם דלא גרסינן שירי הדם היה שופך ליסוד דשופך משמע מן הכלי מדלא תני מתמלה ליסוד כדקתני גבי חטאת העוף בו ועוד דבמתני׳ דלקתן פרק קדשי קדשים (דף סד:) קתני בחטאת העוף שירי הדם ובעולת העוף לא תני משמע דלית ליה שירים והא דמרבינן לעיל שירים בכל הקרבנות היינו 🕫 לבד מעולת העוף וכיון לו דנעשית מלותו מה לנו במה שהדם נופל אחר כך לארץ והולך לאיבוד דכל דמים נמי לאחר שנשפכו ליסוד הולכין לאיבוד אחרי כן ועוד כשמתרן כך התנו אוירא ופירש בקונטרם שהיה עושה כמין בליטה במזבח לקבל דמים היה לו להש"ם לפרש זה ונראה לר"ת דפריך ממליקה עלמה דבעי בראשו של מזבח דומיא דהחטרה כדלקמן ואי עביד ליה באויר דיהודה אם כן להו אינה עולה לקדשי מובח ומשני דאוירא דבנימין וקדיש האויר בקדושת מובח ואף על גב דהקטרה באויר אי אפשר לא חייש אלא בהא דליהוי קדושת מזבח ומיהו למאן דאמר (לקמן דף סה.) אין עושין מערכה על גבי סובב נראה דמליקה נמי לא מהניא התם אף על גב דקדוש בקדושת מובח והכא איירי למאן דאמר עושין מערכה על גבי סובב: רב אמר בבנין. אף על גב דלמטה לא הוי רבוע למעלה במקום המערכה הוי רבוע וקשה קלת לישנא דמתני׳ 🗗 לרב דתנן במסכת יומא (דף יב.) דרלועה יולאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה מזבח בנוי משמע שהיה בה מבנין: מפולמות. או כגון דגים מפולמין פרק אין נדין (ביצה כד:):

זה קצר ממנו שתי אמות על שתי אמות נמצא האמצעי בולט מתחת העליון אמה בכל צד: מקום המערכה. כלומר ראש המובח: וחוזר ומביא מלבן של אמה כו'. ומושיבו בזוים המובח מלמעלה. קחני מיהא מלבן התחתון של ל"ב על ל"ב אלמא יסוד בולט בו מד' רוחותיו: